

The Mother of All Sin

Source Sheet by Ephraim Klein

שמות ל"ב:א'-י'

- (א) וַיֵּרָא הָעָם כִּי־בִשְׁשׁ מִשָּׁה לָרֶדֶת מִן־הָהָר וַיִּקְהַל הָעָם עַל־אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּמָה | עֲשֵׂה־לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לִפְנֵינוּ כִּי־זֶה | מִשָּׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מָה־הָיָה לוֹ:
- (ב) וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַהֲרֹן פָּרְקוּ כִזְמִי הַזֶּהב אֲשֶׁר בָּאָזְנִי נְשִׁיכֶם בְּנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְהִבִּיאוּ אֵלָי:
- (ג) וַיִּתְּפֹרְקוּ כָל־הָעָם אֶת־כִּזְמִי הַזֶּהב אֲשֶׁר בָּאָזְנֵיהֶם וַיְבִיאוּ אֶל־אַהֲרֹן:
- (ד) וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיַּצַּר אֹתוֹ בַּחֲרֹט וַיַּעֲשֵׂהוּ עֵגֶל מַסְכָּה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֵינוּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלֵנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:
- (ה) וַיֵּרָא אַהֲרֹן וַיֵּבֶן מִזְבֵּחַ לִפְנָיו וַיִּקְרָא אַהֲרֹן וַיֹּאמֶר תֵּג לַיהוָה מָחָר:
- (ו) וַיִּשְׁכְּמוּ לְמַמְחָרָת וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּגִּשּׁוּ שְׁלָמִים וַיִּשְׁבּוּ הָעָם לְאַכֹּל וְשָׂתוּ וַיִּקְמוּ לְצַחֲקוֹ: (פ)
- (ז) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּךְ־יֵרֵד כִּי שָׁחַת עַמּוֹ אֲשֶׁר הֶעֱלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:
- (ח) סָרוּ מֵהָר מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתָם עֲשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מַסְכָּה וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ וַיִּזְבְּחוּ־לֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֵינוּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלֵנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:
- (ט) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה רְאִיתִי אֶת־הָעָם הַזֶּה וְהִנֵּה עִם־קִשְׁה־עֲרֹף הוּא:
- (י) וְעַתָּה הִנֵּיחָה לִי וַיַּחֲרֹאֲפִי בָהֶם וְאָכְלִים וַאֲעֲשֶׂה אוֹתָהּ לִגְיוֹי גָדוֹל:

Exodus 32:1-10

(1) When the people saw that Moses was so long in coming down from the mountain, the people gathered against Aaron and said to him, "Come, make us a god who shall go before us, for that man Moses, who brought us from the land

of Egypt—we do not know what has happened to him.”

(2) Aaron said to them, “Take off the gold rings that are on the ears of your wives, your sons, and your daughters, and bring them to me.”

(3) And all the people took off the gold rings that were in their ears and brought them to Aaron.

(4) This he took from them and cast in a mold, and made it into a molten calf. And they exclaimed, “This is your god, O Israel, who brought you out of the land of Egypt!”

(5) When Aaron saw this, he built an altar before it; and Aaron announced: “Tomorrow shall be a festival of the LORD!”

(6) Early next day, the people offered up burnt offerings and brought sacrifices of well-being; they sat down to eat and drink, and then rose to dance.

(7) The LORD spoke to Moses, “Hurry down, for your people, whom you brought out of the land of Egypt, have acted basely.

(8) They have been quick to turn aside from the way that I enjoined upon them. They have made themselves a molten calf and bowed low to it and sacrificed to it, saying: ‘This is your god, O Israel, who brought you out of the land of Egypt!’”

(9) The LORD further said to Moses, “I see that this is a stiffnecked people.

(10) Now, let Me be, that My anger may blaze forth against them and that I may destroy them, and make of you a great nation.”

סנהדרין ק"ב א:י"ד-ט"ז

(דברים א, א) ודי זהב אמרו דבי ר' ינאי אמר משה לפני הקב"ה רבונו של
עולם בשביל כסף וזהב שהשפעת להן לישראל עד שיאמרו דיי גרם להם
לעשות להם אלהי זהב משל אין ארי דורס ונוהם מתוך קופה של תבן אלא
מתוך קופה של בשר

אמר ר' אושעיא עד ירבעם היו ישראל יונקים מעגל אחד מכאן ואילך

משנים ושלשה עגלים אמר ר' יצחק אין לך כל פורענות ופורענות שבאה לעולם שאין בה אחד מעשרים וארבעה בהכרע ליטרא של עגל הראשון שנאמר (שמות לב, לד) וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם אמר רבי חנינא לאחר עשרים וארבעה דורות נגבה פסוק זה שנאמר (יחזקאל ט, א) ויקרא באזני קול גדול לאמר קרבו פקדות העיר ואיש כלי משחתו בידו

Sanhedrin 102a:14-16

§ Apropos the calves of Jeroboam, the Gemara discusses the Golden Calf discussed in the Torah. The verse states: “**And Di Zahav**” (Deuteronomy 1:1). **The school of Rabbi Yannai said: Moses said before the Holy One, Blessed be He: Master of the Universe, because of the gold and silver that You lavished upon the Jewish people during the exodus from Egypt until they said enough [*dai*], this wealth caused the Jewish people to fashion for themselves gods of gold.** The combination of wealth and leisure left them open to a transgression of that sort. There is **a parable** for this: **A lion does not maul and roar over a basket of straw** from which he derives no pleasure; **rather**, he mauls and roars **over a basket of meat**, as he roars only when satiated. In other words, the guilt is not exclusively theirs.

Rabbi Oshaya says: Until Jeroboam, Israel was suckling, i.e., suffering the consequences, **from** worshipping **one calf** that they fashioned in the wilderness. **From that point forward**, they were suckling **from two and three calves**, as Jeroboam added the calves in Bethel and Dan. **Rabbi Yitzhak says: You have no punishment that comes to the world in which there is not one twenty-fourth of the surplus of a *litra* of the first calf.** When weighing a substance, there would often be a disparity of up to one twenty-fourth of its weight. The point is that a minuscule portion of the sin of the Golden Calf is added to every punishment imposed upon the Jewish people, **as it is stated: “On the day when I punish, I will punish their sin upon them”** (Exodus 32:34), indicating that atonement for that sin is incomplete, and

the Jewish people will continue to suffer for it.

Rabbi Ḥanina says: After twenty-four generations elapsed from the sin of the Golden Calf, the debt referred to in **this verse was collected, as it is stated: “And he cried in my ears with a loud voice, saying: Those who have charge over the city draw near, every man with his deadly weapon in his hand”** (Ezekiel 9:1). This prophecy occurred twenty-four generations after the sin of the Golden Calf.

רש"י על סנהדרין ק"ב א:ט"ו:ג'

אחד מעשרים וארבעה בהכרע ליטרא - לאו דוקא אלא כלומר דבר מועט
מאד כמה שכף המשקל נוטה לצד זה יותר מצד זה ב"ב (דף פט.) כמה הוי
הכרע ליטרא:

Rashi on Sanhedrin 102a:15:3

...

רש"י על סנהדרין ק"ב א:ט"ז

לאחר כ"ד דורות - למעשה העגל:

פסוק זה - דכתיב בעגל וביום פקדי והכא בימי צדקיה כשחרב הבית כתוב
קרבו פקודות העיר קרב אותו מעשה שנאמר וביום פקדי וממעשה העגל עד
צדקיה כ"ד דורות דבימי נחשון נעשה העגל צא וחשוב כמה דורות מנחשון
עד צדקיה נחשון שלמון בנו בועז בנו עובד בנו ישי בנו דוד בנו שלמה בנו
רחבעם בנו אביה בנו אסא בנו יהושפט בנו יורם בנו אחזיה בנו יואש בנו
אמציה בנו עוזיה בנו יותם בנו אחז בנו חזקיה בנו מנשה בנו אמון בנו
יאשיה בנו יהואחז ויהויקים בניו ומלכו זה אחר זה ודור אחד הם יהויכין בנו
של יהויקים הרי כ"ד יהויקים לא סיים מלכותו שהוגלה לבבל עם החרש
והמסגר והמליכו צדקיהו דודו במקומו והלכך לא קא חשיב צדקיה דור

באפיה נפשיה דהוא מלך בדור כ"ד:

Rashi on Sanhedrin 102a:16

...

תענית כ"ו א: י"ד-כ"ו ב: א'

חֲמִשָּׁה דְּבָרִים אֵירְעוּ אֶת אֲבוֹתֵינוּ בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז וְחֲמִשָּׁה בְּתַשְׁעָה בְּאָב
בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז נִשְׁתַּבְּרוּ הַלִּוּחוֹת וּבָטַל הַתָּמִיד וְהוּבְקָעָה הָעִיר וְשָׂרַף
אֶפֹסְטֶמוֹס אֶת הַתּוֹרָה וְהָעַמִּיד צֶלֶם בְּהִיכָל

Taanit 26a:14-26b:1

The mishna discusses the five major communal fast days. **Five** calamitous **matters occurred to our forefathers on the seventeenth of Tammuz, and five** other disasters happened **on the Ninth of Av. On the seventeenth of Tammuz the tablets were broken** by Moses when he saw that the Jews had made the golden calf; **the daily offering was nullified** by the Roman authorities and was never sacrificed again; **the city walls of Jerusalem were breached**; the general **Apostemos** publicly **burned a Torah scroll**; and **Manasseh placed an idol in the Sanctuary**.

שמות כ':ג-ו'

- (ג) לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל-פָּנָי
(ד) לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל וְכָל-תַּמּוּזָּה אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם מִמֶּעַל וְאֲשֶׁר בָּאָרֶץ
מִתַּחַת וְאֲשֶׁר בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ
(ה) לֹא-תִשָּׁתַחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵל קִנָּא פֶקֶד עֹן

אֲבֹת עַל-בָּנִים עַל-שְׁלֹשִׁים וְעַל-רַבָּעִים לְשָׁנָאִי:
(ו) וְעָשָׂה חֶסֶד לְאַלְפִּים לְאַהֲבִי וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתַי: (ס)

Exodus 20:3-6

- (3) You shall have no other gods besides Me.
(4) You shall not make for yourself a sculptured image, or any likeness of what is in the heavens above, or on the earth below, or in the waters under the earth.
(5) You shall not bow down to them or serve them. For I the LORD your God am an impassioned God, visiting the guilt of the parents upon the children, upon the third and upon the fourth generations of those who reject Me,
(6) but showing kindness to the thousandth generation of those who love Me and keep My commandments.

חגיגה י"א ב:ט"ז-כ'

אֵלָּא אָמַר רַב אָשִׁי מַאי אֵין דּוֹרְשִׁין בְּעֶרְיֹת בְּשִׁלְשָׁה אֵין דּוֹרְשִׁין בְּסִתְרֵי
עֲרִיֹת בְּשִׁלְשָׁה
מַאי טַעְמָא סְבָרָא הוּא בִּי תִּירֵי כִּי יִתְבִּי קָמִי רַבִּיִּיהוּ חַד שְׁקִיל וְטִירֵי בְּהִדִּי
רַבִּיִּיה וְאִידָּהּ מְצָלִי אוֹדְנִיָּה לְגַמְרָא תִּלְתָּא חַד שְׁקִיל וְטִירֵי בְּהִדִּי רַבִּיִּיה וְהִנֵּה
תִּירֵי שְׁקִלוּ וְטִירוּ בְּהִדִּי הִדִּדִּי וְלֹא יָדְעִי מַאי קָאָמַר רַבִּיִּיהוּ וְאַתּוּ לְמִישְׁרֵי
אִיסוּרָא בְּעֶרְיֹת
אִי הָכִי כָּל הַתּוֹרָה נִמִּי
עֲרִיֹת שְׁאֵנִי דָאָמַר מָר גָּזַל וְעֲרִיֹת נִפְשׁוּ [שֶׁל אָדָם] מְחַמְדָּתָן וּמִתְאַוָּה לָהֶם
אִי הָכִי גָזַל נִמִּי עֲרִיֹת בֵּין בְּפָנָיו בֵּין שְׁלֹא בְּפָנָיו נִפְיֵשׁ יִצְרִיָּה גָזַל בְּפָנָיו נִפְיֵשׁ
יִצְרִיָּה שְׁלֹא בְּפָנָיו לֹא נִפְיֵשׁ יִצְרִיָּה:

Chagigah 11b:16-20

Rather, Rav Ashi said: These scriptural allusions are all unacceptable. **What** is the meaning of: **One may not expound the topic of forbidden sexual relations before three?** It means: **One may not expound the concealed laws of forbidden sexual relations before three.** The prohibition against teaching before three applies to *halakhot* of forbidden sexual relations that are not explicitly stated in the Torah but are derived by expounding the verses or through analogy.

What is the reason? It is due not to a biblical allusion, but rather **it is** based on **logical reasoning:** **When two** students **sit before their teacher, one** of them is typically **involved in a discussion** of *halakha* **with his teacher, while the other lends his ear** to listen **to the teaching.** However, if there are **three** students, **one** of them **is involved in a discussion with his teacher while the other two are engaged in a discussion with one another, and they do not know what their teacher is saying, and may come to** render **permitted a forbidden relation** by following their own reasoning rather than the explanation provided by their teacher.

The Gemara raises a difficulty: **If so, the entire Torah** should **likewise** be taught only to two individuals, to prevent similar errors.

The Gemara answers: The *halakha* of **forbidden sexual relations is different,** for **the Master said: Robbery and forbidden sexual relations** are sins that one's **soul covets and lusts after.** Therefore, we are concerned that one who has not properly studied these matters with his teacher will rule leniently for himself.

The Gemara asks: **If so, robbery** should **also** not be taught to more than two, for this very reason. The Gemara responds: There is a difference between the lust for forbidden sexual relations and the lust for robbery. In the case of **those with whom relations are forbidden, his evil inclination is strong whether or not** the objects of desire **are before him.** With regard to **robbery,** however, if the object presents a direct temptation **before him his**

inclination is strong, but when it is **not before him his inclination is not strong**, and we are therefore less concerned.

מכות כ"ג ב:ב'

ר"ש בר רבי אומר הרי הוא אומר (דברים יב, כג) רק חזק לבלתי אכול (את) הדם כי הדם הוא הנפש וגו' ומה אם הדם שנפשו של אדם קצה ממנו הפורש ממנו מקבל שכר גזל ועריות שנפשו של אדם מתאוה להן ומחמדתן הפורש מהן על אחת כמה וכמה שיזכה לו ולדורותיו ולדורות דורותיו עד סוף כל הדורות

Makkot 23b:2

Rabbi Shimon bar Rabbi Yehuda HaNasi says that as the verse **states: "Only be steadfast to not eat the blood, as the blood is the soul"** (Deuteronomy 12:23), it can be derived *a fortiori*: **And if** with regard to **the blood, which a person's soul loathes, one who abstains from its consumption receives a reward** for that action, as it is written in a subsequent verse: "You shall not eat it, so that it shall be good for you and for your children after you" (Deuteronomy 12:25); then concerning **robbery and** intercourse with **forbidden relatives, which a person's soul desires and covets, one who abstains from their performance and overcomes his inclination, all the more so that he and his descendants and the descendants of his descendants until the end of all generations will merit** a reward.

בבא בתרא קס"ה א:ב'

אמר רב יהודה אמר רב רוב בגזל ומיעוט בעריות והכל בלשון הרע בלשון הרע סלקא דעתך אלא אבך לשון הרע:

Bava Batra 165a:2

Rav Yehuda says that Rav says: The **majority** of people succumb to sin **with regard to robbery, and a minority** of people succumb to sin **with regard to sexual matters, and everyone** succumbs to sin **with regard to malicious speech**. The Gemara asks: Can it **enter your mind** that all people sin **with regard to malicious speech**? The Gemara answers: **Rather**, Rav was referring to uttering **a hint of malicious speech**.

משנה תורה, הלכות איסורי ביאה כ"ב:י"ט-כ'

(יט) וְאָמְרוּ חֲכָמִים גָּזַל וְעֲרִיּוֹת נִפְשׁוּ שֶׁל אָדָם מִתְאַוֶּה לָהֶן וּמִחֲמַדָּתָן. וְאֵין אֶתָּה מוֹצֵא קֶהֱל בְּכָל זְמַן וְזִמְנָן שְׂאִין בָּהֶן פְּרוּצִין בְּעֲרִיּוֹת וּבִיאֹת אֲסוּרוֹת. [וְעוֹד] אָמְרוּ חֲכָמִים רַב בְּגִזְלֵי מַעוֹט בְּעֲרִיּוֹת וְהַכֹּל בְּאַבָּק לְשׁוֹן הָרַע: (כ) לְפִיכָךְ רָאוּי לוֹ לְאָדָם לִכְפֹּף יָצְרוּ בְּדַבָּר זֶה וּלְהִרְגִיל עֲצָמוֹ בְּקִדְשָׁהּ יִתְרָה וּבְמַחֲשָׁבָה טְהוֹרָה וּבִדְעָה נְכוֹנָה כְּדִי לְהִנָּצֵל מִקֵּה. וְיִזְהַר מִן הַיָּחִיד שֶׁהוּא הַגּוֹרֵם הַגָּדוֹל. גְּדוּלֵי הַחֲכָמִים הָיוּ אוֹמְרִים לְתַלְמִידֵיהֶם הִזְהָרוּ בִּי מִפְּנֵי בִתִּי הִזְהָרוּ בִּי מִפְּנֵי כֻלָּתִי. כְּדִי לִלְמַד לְתַלְמִידֵיהֶם שֶׁלֹּא יִתְבַּיְּשׁוּ מִדַּבָּר זֶה וְיִתְרַחֲקוּ מִן הַיָּחִיד:

Mishneh Torah, Forbidden Intercourse 22:19-20

(20) It is therefore fitting for a person to restrain his inclinations in this matter and to conduct himself with utmost holiness, pure thoughts and correct opinions to save himself from them. He should be cautious about seclusion because it is the main cause [of these sins]. The greatest among the Sages told their students, "watch me because it is my daughter" or "watch me because of my sister-in law" [whom one would assume one doesn't lust after] so that their students shouldn't be embarrassed from this and would stay far away from seclusion.

אבן העזר כ"ה:א'

(א) לגדור גדר שלא להרבות בתשמיש וכיצד יתנהג בשעת תשמיש ובו יסעיפים:

ראוי לאדם להרגיל עצמו בקדושה יתירה ובמחשבה טהורה ובדעת נכונה כדי להנצל מלהכשל בדבר ערוה ויזהר מהייחוד שהוא הגורם הגדול וכן ינהוג להתרחק מהשחוק ומהשכרות ומדברי עגבים (פירוש דברי שחוק וחשק) ולא ישב בלא אשה שמנהג זה גורם לטהרה גדולה יתירה מכל זאת אמרו יפנה עצמו ומחשבתו לד"ת וירחיב דעתו בחכמה שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מהחכמה:

Shulchan Arukh, Even HaEzer 25:1

(1) It is appropriate for a person to accustom himself in extra holiness, and in pure thought, and in correct thinking, in order to be saved from stumbling into [doing] a forbidden sexual act. And he should be careful from being alone because this is a great causer [of sinning.] And this is the way he should behave to distance from entertainment and from intoxication, and from the words of suitors (explanation, the words of entertainment and desire). And he should not settle without a wife, because this custom causes great purity. Greater than all of this, they said, "One should turn himself and his thoughts to words of Torah and widen his knowledge in wisdom, for forbidden sexual thoughts only grow stronger in a heart devoid of wisdom.

דרישה, אבן העזר כ"ה:א'

(א) והכל באבק לשון הרע. וסימניך עג"ל ונוכל לומר שע"ז רמזו רז"ל (סנהדרין קב, א) באמר' ביום פקדי ופקדתי שאין פורענות באה על ישראל שאין בה פרעון עון העגל רוצה לומר שאין בה עון עריות וגזל ולשון הרע שסימנן עג"ל:

(ומנשק בכל אבר שירצה ועיין בא"ח סי' רכ"ו ולקמן ס"ס זה סעיף ל"ד)
דפוסק דאסור לנשק בכל אבר (נ"א - באותו מקום). כ"פ):

Drisha, Even HaEzer 25:1

...

רש"י על במדבר י"ט:כ"ב:ה'

פרה אדמה. מִשָּׁל לָבוֹן שִׁפְחָה שֶׁטִּיף פִּלְטִין שֶׁל מֶלֶךְ, אָמְרוּ תָבֵא אִמּוֹ וְתִקְנֶנָּה
הַצֹּאֵה, כִּי תָבֵא פָּרָה וְתִכְפֹּר עַל הָעֵגֶל (תנחומא):

Rashi on Numbers 19:22:5

A RED COW — Why this rite was performed with a cow may be exemplified by a parable it may be compared to the case of a handmaid's child that defiled the king's palace. They said: Let the mother come and wipe up the excrement. Similarly here: since they became defiled by a calf, let its mother (a cow) come and atone for the calf (cf. Midrash Tanchuma, Chukat 8).

פסחים ס"ח א:ג'-ה'

מִיתִיבִי: מִצֹּרֶע חָמוֹר מִזֵּב, וְזֵב חָמוֹר מִטֹּמֵא מֵת, יֵצֵא בַּעַל קָרִי שֶׁטֹּמֵא מֵת
חָמוֹר מִמֶּנּוּ.
מֵאִי יֵצֵא? לָאוּ: יֵצֵא מִכָּלֵל זֵב וּבֵא לְכָלֵל טֹמֵא מֵת, דִּהָא טֹמֵא מֵת חָמוֹר מִמֶּנּוּ
— וּמוֹתֵר בְּמַחֲנֶה לוֹיָהּ!
לֹא, יֵצֵא מִמַּחֲנֶה טֹמֵא מֵת וְנִכְנָס לְמַחֲנֶה זֵב, וְאַף עַל גֵּב דְּטֹמֵא מֵת חָמוֹר
מִמֶּנּוּ (דְּמוֹתֵר) בְּמַחֲנֶה לוֹיָהּ — לְמֵאִי דְדָמִי לִיהָ מִדְּמִינָן לִיהָ.

Pesachim 68a:3-5

The Gemara raises an objection from that which was taught: The legal status of **a leper is more severe than a zav** and the legal status of **a zav is more severe than one who is ritually impure** with impurity imparted by a **corpse**, with regard to which camps they are prohibited to enter; **to the exclusion of a person who experienced a seminal emission**, for the legal status of **one who is ritually impure** with impurity imparted by a **corpse is more severe than his** status.

The Gemara wishes to clarify this enigmatic statement: **What** is the meaning of the words, **to the exclusion** of a person who experienced a seminal emission? **Is** the intent **not** that **he is excluded from the category of a zav and enters the category of one who is ritually impure** with impurity imparted by a **corpse**, for the legal status of **one who is ritually impure** with impurity imparted **by a corpse is more severe than his** status, as his impurity lasts for seven days, **and** nonetheless **he is permitted in the Levite camp**. We should therefore learn from here that someone who experienced a seminal emission is also permitted in the Levite camp.

The Gemara rejects this proof: **No**, the intent is that one who experienced a seminal emission is **excluded from the camp of one who is ritually impure** with impurity imparted by a **corpse**, **and he enters the camp of a zav**, meaning that he is excluded from the Levite camp, just like a *zav*. **And although** the legal status of **one who is ritually impure** with impurity imparted by a **corpse is more severe than his** status **and he is permitted in the Levite camp**, and so it would seem that one who experienced a seminal emission should similarly be permitted, nonetheless, **we compare him to that to which he is similar**. The ritual impurity of one who experienced a seminal emission is fundamentally similar to that of a *zav*, and different from that of one who is ritually impure due to a corpse.

ערכין ט"ז ב:ב'

בעא מיניה רבי שמואל בר נדב מרבי חנינא ואמרי לה רבי שמואל בר נדב
חתניה דרבי חנינא מרבי חנינא ואמרי לה מרבי יהושע בן לוי מה נשתנה
מצורע שאמרה תורה (ויקרא יג, מו) בדד ישב מחוץ למחנה מושבו הוא
הבדיל בין איש לאשתו בין איש לרעהו לפיכך אמרה תורה בדד ישב וגו'

Arakhin 16b:2

Rabbi Shmuel bar Nadav asked Rabbi Ḥanina, and some say that it was Rabbi Shmuel bar Nadav, the son-in-law of Rabbi Ḥanina, who asked of Rabbi Ḥanina, and some say that he asked it of Rabbi Yehoshua ben Levi: What is different and notable about a leper, that the Torah states: “He shall dwell alone; outside of the camp shall be his dwelling” (Leviticus 13:46)? He replied: By speaking malicious speech he separated between husband and wife and between one person and another; therefore he is punished with leprosy, and the Torah says: “He shall dwell alone; outside of the camp shall be his dwelling.”

סוטה ג' א:ד'

ריש לקיש אמר אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות שנא'
(במדבר ה, יב) איש איש כי תשטה אשתו תשטה כתיב

Sotah 3a:4

Reish Lakish says: A man commits a transgression only if a spirit of folly [shetut] enters him, as it is stated: “If any man’s wife goes aside [tisteh]” (Numbers 5:12). The word *tisteh* is written with the Hebrew letter *shin*, affording an alternative reading of *tishteh*, which is related to the term for folly, the word *shetut*.

משנה תורה, הלכות עבודה זרה וחוקות הגויים א':א'-ב'

(א) בימי אנוש טעו בני האדם טעות גדול ונבערה עצת חכמי אותו הדור ואנוש עצמו מן הטועים היתה. וזו היתה טעותם. אמרו הואיל והאלהים ברא כוכבים אלו וגלגלים להנהיג את העולם ונתנם במרום וחלק להם כבוד והם שמשים המשמשים לפניו ראויין הם לשבחם ולפארום ולחלק להם כבוד. וזהו רצון האל ברוך הוא לגדל ולכבד מי שגדלו וכבדו. כמו שהמלך רוצה לכבד העומדים לפניו וזהו כבודו של מלך. כיון שעלה דבר זה על לבם התחילו לבנות לכוכבים היכלות ולהקריב להן קרבנות ולשבחם ולפארום בדברים ולהשתחוות למולם כדי להשיג רצון הבורא בדעתם הרעה. וזה היה עקר עבודת כוכבים. וכך היו אומרים עובדיה היודעים עקרה. לא שהן אומרים שאין שם אלוה אלא כוכב זה. הוא שירמיהו אומר מי לא יראה מלך הגוים כי לה יאתה כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוה ובאחת יבערו ויכסלו מוסר הבלים עץ הוא. כלומר הכל יודעים שאתה הוא לבדך אבל טעותם וכסילותם שמדמים שזה ההכל רצונה הוא:

(ב) ואחר שארכו הימים עמדו בבני האדם נביאי שקר ואמרו שהאל צוה ואמר להם עבדו כוכב פלוני או כל הכוכבים והקריבו לו ונסכו לו כה וכך ובנו לו היכל ועשו צורתו כדי להשתחוות לו כל העם הנפשים והקטנים ושאר עמי הארץ. ומודיע להם צורה שבדה מלבם ואומר זו היא צורת הכוכב פלוני שהודיעוהו בנבואתו. והתחילו על דרך זו לעשות צורות בהיכלות ותחת האילנות ובראשי ההרים ועל הגבעות ומתקבצין ומשתחוים להם ואומרים לכל העם שזו הצורה מיטיבה ומרעה וראוי לעבדה וליראה ממנה. וכהנייהם אומרים להם שבעבודה זו תרבו ותצליחו ועשו כה וכך ואל תעשו כה וכך. והתחילו כוזבים אחרים לעמד ולומר שהכוכב עצמו או הגלגל או המלאך דבר עמהם ואמר להם עבדוני בכה וכך והודיע להם דרך עבודתו ועשו כה ואל תעשו כה. ופשוט דבר זה בכל העולם לעבד את הצורות בעבודות משנות זו מזו ולהקריב להם ולהשתחוות. וכיון שארכו הימים נשתכח השם

הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא מִפִּי כָּל הַיָּקוּם וּמִדַּעְתָּם וְלֹא הִכִּירוּהוּ וְנִמְצְאוּ כָּל עַם הָאָרֶץ
הַנָּשִׁים וְהַקְטָנִים אֵינָם יוֹדְעִים אֵלָּא הַצּוֹרֶה שֶׁל עֵץ וְשֶׁל אֶבֶן וְהַיִּכָּל שֶׁל
אֲבָנִים שְׁנַתְחַנְכוּ מִקְטָנוּתָם לְהַשְׁתַּחֲוּוֹת לָהּ וּלְעַבְדָּהּ וּלְהִשָּׁבַע בִּשְׁמָהּ.
וְהַחֲכָמִים שֶׁהָיוּ בָּהֶם כְּגוֹן כַּהֲנִיָּהֶם וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן מִדְּמִין שֶׁאֵין שָׁם אֱלֹהִים אֵלָּא
הַכּוֹכָבִים וְהַגְּלָגִלִּים שֶׁנַּעֲשׂוּ הַצּוֹרוֹת הָאֵלֹּוּ בְּגִלְגָּלָם וּלְדַמּוּתָן. אֲבָל צוּר
הָעוֹלָמִים לֹא הָיָה שׁוֹם אָדָם שֶׁהָיָה מִכִּירוֹ וְלֹא יוֹדְעוֹ אֵלָּא יְחִידִים בְּעוֹלָם כְּגוֹן
חֲנוּךְ וּמִתּוֹשֶׁלַח נֹחַ שֶׁם וַעֲבָר. וְעַל דֶּרֶךְ זֶה הָיָה הָעוֹלָם הוֹלֵךְ וּמִתְגַּלְגֵּל עַד
שֶׁנוֹלַד עֲמוּדוֹ שֶׁל עוֹלָם וְהוּא אַבְרָהָם אֲבִינוּ:

Mishneh Torah, Foreign Worship and Customs of the Nations 1:1-2

(1) In the days of Enosh, the sons of man erred exceedingly, the advice of the wise man of that generation was nullified, and even Enosh himself was among the victims of that folly. Their mistake was this: Seeing, said they, that God created these stars and planets to rule the world, that He placed them high above to share honors with them, for they are ministers who render service in his presence, it is proper that they be praised and glorified and honored, this is the will of God, to exalt and honor him whom He exalted and honored, even as a king desires to honor those who stand in his presence, for such is the honor of the king. As soon as this matter was rooted in their heart, they commenced to erect temples in honor of the stars, to offer sacrifices to them, to praise and glorify them in words, and bow down to them in order to reach the will of God by this evil idea. This was the groundwork for the worship of stars. Thus was the statement of its adherents who knew the principles thereof; not that they asserted that there was no God save a particular star. This is as Jeremiah says: "Who would not fear Thee, O King of the nations? For it befitted Thee; Forasmuch as among all the wise men of the nations, and in all their royalty, there is none like unto Thee. But they are altogether brutish and foolish; the vanities by which they are instructed are but a stock" (Jer. 10.7–8). As if saying: All know that Thou art Alone; but their mistake and foolishness is in supposing that this vanity is Thy will.¹ *Maimonides bases his contention on Gen. 4.26. G.*

(2) In the long process of time, there arose among the sons of man false prophets, who asserted that God commanded them saying: "Worship yon star, or all of the stars, and offer sacrifices to it, and compound for it thus and such, and erect a temple for it, and hew its image so that all of the people, women and children and the rest of the populace included, bow down to it". He, moreover, describes for them a form which he invented and tells them that this was the image of yon star which was pointed out to him in his prophecy. In this manner they commenced to draw images in temples, beneath trees, upon mountain-tops and elevated places, where they congregated to bow down to them and sermonize to the people, saying: "This image has it in its power to do good and evil, and it is proper to worship it, and be in awe of it." Their priests, moreover, say unto them: "By this worship you will increase and succeed; do thus and such, but not that and this". Then still other frauds rose up to assert that the star itself, or the planet, or the angel spoke to them and instructed saying: "Worship me thus and such", and thereat made known to them the way to worship them, instructing them, "Do so but do not do so". In this manner this thing spread throughout the world, and the worship of images with varied ceremonies, to sacrifice to them and to bow down to them was inaugurated. After the lapse of a long time the Glorified and Awful Name was forgotten to be mentioned by the mouth of all substance and blotted out from their consciousness, so that they gave Him no recognition, as a consequence whereof all the people of the earth as well as women and little children knew not save the image of wood and stone, the stony temple wherein they were brought up from their infancy to bow down to it, to worship it and to swear by its name. As for their wise man, for example, their priests and their like, they supposed that there was no God save the stars and planets for whose sake, and in whose likeness, those images were made; but the Rock of Ages not a man was there to recognize Him or know Him, save some individuals in the whole world, for example, Enoch, Methuselah, Noah, Shem, and Eber. And, on this path the world continued its course of circuitry until the birth of the firmest pillar of the world, Abraham our father.

Source Sheet created on Sefaria by Ephraim Klein